

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

Școlile de adulți

Numărul neștiutorilor de carte la noi în țară este covârșitor de mare. Când răsfoești o statistică școlară te îngrozește numărul elevilor, cari nu se bucură de nici o instrucțiune. De adulți nu mai vorbesc. Chestiunea e cunoscută de toată lumea. Se știe de pildă, că în Țara-veche numărul analfabeților variază între 60—65 %, iar în Basarabia acest % se urcă până la 90. La noi în Ardeal, dacă am scoate din combinație minoritațile — cari s'au bucurat în trecut de sprijinul și sollicitudinea statului — am constata, nu fără oarecare surprindere, că și noi ne ridicăm în procentul analfabeților, la aceeași înălțime ca și Țara-veche.

Poate în urma acestor considerațiuni, prin noua lege a învățământului, s'a obligat întreaga tinerime până la etatea de 18 ani să cerceteze școala în lunile de iarnă, câte 2 ore la zi, iar în celelalte luni ale anului școlar, câte 2 ore la săptămână.

Tendința este cât se poate de vizibilă: legiutorul este călăuzit de dorința, de-a stârpi această plagă a anal-fabetismului, care ne pune neamul în rândul popoarelor celor mai puțin civilizate din Europa.

Formarea unui corp didactic bine pregătit, edificarea unor edificii corespunzătoare, care să cuprindă întreaga populație școlară a țării noastre sunt cele doua mijloace

practice, cari pot traduce în fapt prevederile legii acesteia. De trei ani de zile încoace, aceasta a fost unica preocupare a organelor de conducere.

Se simte trebuința însă, ca această preocupare să pătrundă puternic în sufletele membrilor corpului didactic și să fie sprijinită cu toată dragostea.

Ori câte greutăți ar trebui delaturate, învățătoria noastră trebuie să fie pătrunsă de însemnătatea acestui învățământ, care tinde la descătușarea atâtor energii, cari stau amorțite și neutilizate.

Au datorია însă și organele de conducere, ca această muncă istovitoare, care se face de către învățători, pe lângă învățământul primar propriu zis — să fie retribuită cinstit și la timp, căci altfel o dispozițiune a legii, care promite ușurarea traiului și rămâne literă moartă, în loc să servească drept stimulent la muncă, devine un motiv de justificare pentru acele elemente, cari vor lucra sistematic tocmai împotriva legii.

Credem însă, că aceasta nu este în intențiunea legiuitorului.

Nicolae Nistor.

Activitatea extrașcolară

(Continuare 5.)

IV. Modalitatea ducerii în deplinirea activității postșcolare

În cele de mai sus am arătat întreg complexul activității peri și post-școlare a corpului didactic primar. Cîm aceasta activitate este atît de vastă și multilaterală, un singur om nu-o poate duce în deplinire. De aceea învățătorii, dela școlile cu mai multe puteri didactice, vor distribui-o între sine, luând fiecare asupra sa partea aceea pentru care are mai multă aplicare și pricepere, grijind însă ca procedura și conducerea să fie unitară.

În școlile cu un singur învățator începutul acestei activități va cădea în sarcina sa. Dar pentruca învățătorul să nu rămână izolat și activitatea lui să ia din ce în ce proporții mai mari, va solicita ajutorul preotului și a altor intelectuali din loc și va aduna în jurul său pe cei mai deștepti săteni, din cari după-ee-i va pregăti în deajuns i-și va recruta colaboratori, cari îi vor da cel mai bun și prețios sprijin, deoarece cu ajutorul lor va câștiga și pe ceilalți săteni și exemplul lor îi va pune în mișcare și pe mai puțin încrezători ori nepăsători și sceptici.

Nu-e de puțină importanță procedura ce este de urmat. Precum la orice lucrare așa și aici avem nevoie de un plan sistematic și bine întocmit. Mai întai se va studia mentalitatea, lipsurile și dorințele sătenilor împreună cu împrejurările locale de ordin cultural și economic. Amăsurat acestora se va stabili procedura și planul, și numai după aceea se vor începe lucrările.

Ca să i-se poată pune fiecărui ram de activitate o bază solidă și trainică nu se va îmbrățișa deodată complexul activității post-școlare. Se va proceda în mod sistematic înființându-se pe rând instituțiile, una ori cel mult două deodată, cari stau în strînsă legătură. La început se vor înființa cele mai importante și necesare populației și numai după-aceea vor urma celelalte.

Dela una la alta se va trece numai dupăce cea dintâi a primit o organizație completă, funcționează normal și a intrat destul de adânc în firea și obiceiuinta poporului.

Țăranul amăsurat așperințelor și firei sale conservative la început privește cu nepăsare și neîncredere orice lucru nou, și numai dupăce s'a convins despre practicitatea, binele și folosul ce poate avea pe urma lui, începe a se apropia și înprețini cu el. Deunde urmează, că orice pas și încercare a trebui făcută cu mare grijă.

Învățătorul tot ce dorește se face, va discuta mai întâiu cu preotul, intelectualii și țărani mai deștepti din sat, apoi va intra în vorbă cu ceilalți săteni, azi cu unul, mâine cu altul și le va explica până când vor înțelege cu toții despre ce este vorba și ideia va trece în cunoștința tuturor. Fără pregătire temenică anterioară nu va începe nimic. Dupăce vorba învățătorului va fi trecut prin inima tuturor, le va vorbi și preotul în biserică și ceilalți intelectuali și săteni cu alte ocazii binevenite. După aceste pregătiri toți sătenii se vor chema la o adunare pentruca ideia se ia ființă și să-și înceapă activitatea.

Pentru ca munca ce va depune în activitatea postșcolară se fie rodnică, învățătorul va trebui să trăiască în armonie și bune relații cu toți fruntașii satului și să-și câștige prin o procedură cuminte și înțeleaptă pe lângă autoritatea absolut necesară, încrederea și iubirea sătenilor, fără de cari zădarnică va rămâne orice trudă și încercare.

Dragostea învățătorului pentru țărani și fii lor, tratarea blândă, și intereselor, ajutorul, sfaturile bune ce le va da în lipsurile și năcazurile lor, vor fi tot atâtea mijloace care îi vor face loc în sufletul poporului.

Învățătorul va trebui să se ridice deasupra mizeriilor vieții încontinuu și să ectească, să studieze mult și să lucreze cu dragoste și trageră de inimă pentru binele de obște. Să nu se descurăgeze dacă va întâmpina greutăți, la cari trebuie să se aștepte și cu deosebire dacă nu va avea succesele dorite dela început. Să lucreze numai înainte cu încredere și se vor arăta și rezultatele.

În munca grea ce trebuie să depuna, corpul didactic are mare lipsă de sfaturi înțelepte și îndreptare bune, pe care le va afla în circularele și instrucțiunile „*Cassei școalelor și a culturii poporului*“ din București, în diferitele reviste pedagogice, cu deosebire în „*Lumura*“ și în următoarele opuri „*Cartea cooperatoru-*

lui" Take Ionescu-Pescani, „Faceți cooperative„ de Dr. V. Moldovan (Tip. G. Matheiu, Bistrița); „Insoțirile de credit“ după F. W. Reiffaizen traducerea de Dr. A. Brote; „Cooperativele sătești“ de I. Eneșcu; „Conferințe populă“ de G. Coșbuc; „Problema educațiunii populare și activitatea extrașcolară“ de G. Adamescu; „Contribuțiuni la munca pentru ridicarea poporului“ de Spiridon Popescu; Altă creștere (Școala muncii) de S. Mehedinti; „Curenți pedagogice“ de C. V. Butureanu ș. a.

Recomând fraților învățători cu toată căldura opurile amintite din cari își vor primesti și înmulți cunoștințele și cari le vor face bune servicii în activitatea perii — și postșcolară. Prin sfaturile bune și cuninte, ce vor lua din ele, le vor fi cei mai buni și înțelepți tovarăși de muncă. Ele n'ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui învățător.

* * *

În lucrarea de față am adunat într'un mănunchiu tot ce am crezut că va putea promova cauza importantă a activității extrașcolare. Factorul principal însă rămâne învățătorul. Dela priceperea dragostea și însuflețirea, ce va pune el în aceasta muncă, depinde rezultatul. Cu cât acestea vor fi mai mari, cu atât și rezultatul va fi mai înbucurător.

Să nu desprecieze dacă va întâmpina greutăți. Trebuie să știe, că tot ce e bun, frumos și nobil are dușmani. Iși va înzeci puterile dacă va cere trebuința, ca să delătore toate pedecile și greuătățile și nimic nu-l va va putea abate dela facerea binelui și împlinerea datorinței.

Am toată nedejdea că corpul didactic primar este conștiu de rolul său important și nu va pregeta un moment de a se pune pe lucru cu tot sufletul, ca să ducă la bun sfârșit opera consolidării culturale, morale și economice a neamului și a patriei.

Învățătorul va fi sentinela trează care veenic va fi, la postul său.

(Sfârșit.)

Ioan Mango.

Școala ideală

Sub acest titlu voiu căuta să arăt după modestele mele puteri și cunoștințe, care ar fi „Școala ideală” unde tinerețul s'ar putea educa cu adevărat temeinic pentru viața aceasta, care cere, ca fiecare individ, pentruca să fie adevărat om, să aibe ale lui proprii următoarele facultăți: personalitate, moralitate, spirit de inițiativă, spirit critic și năzuință către un ideal.

Școalele, și în condițiunile în care se face astăzi educația, fabrică numai elemente lipsite de proprietățile enumerate mai sus și de o judecată personală, fapt constatat de unii pedagogi și filozofi, printre care citez pe poetul și filozoful francez *Guyau*, care în lucrarea sa „Education et Héredité” (Educație și Ihereditate), tradusă și în românește de dl profesor Stelian Constantinescu zice: „oamenii cu judecata lor proprie sunt rari, deoarece educația de azi face pe copii incapabili de a judeca singuri”.

De aceasta mare problemă a educației, s'a ocupat mulți pedagogi și învățați în țările cu adevărat civilizate și cu puțini neștiutori de carte cum sunt: Franța, Anglia, Germania, America, Elveția etc. și norocul omenirii a fost că providența cerceseă a trimis la timp oameni luminați, pedagogi, adevărate genii, trimiși parcă anume pentru educație, cum au fost: Ioan Anos Comenius, J. J. Rousseau, Jean Henri Pestalozzi, Joan Loche, Herbert Spencer, etc. ale căror idei și sisteme scrise în lucrările lor pedagogice, ce ar fi bine să le cetim cu toți, vor rămânea neperitoare în educație.

Principiile și metodele ce le-au lăsat acești mari pedagogi, pentru a se face o temeinică educație școlară, sunt clare:

1. Natura să ne fie singura călăuză în educația și în instrucția copiilor.
2. Copii să fie crescuți în adorarea religiei naturii.
3. Invățământul să se bazeze pe experiențe.
3. Cultura să se facă în comun fără a deosebi sexele și începând din cea mai fragedă vârstă.
5. Invățământul să fie cât se poate de temeinic

și corect și să se procedeze dela ușor la greu și dela particular la general.

Cu durere însă trebuie să constatăm, căci aproape nimeni nu se conduce în educație după aceste principii, și instrucția de astăzi este o adevărată incluziție a copilăriei. Educația, așa cum se face în timpul de față, este un fel de dresare și nu pregătește absolut deloc pe copil pentru viața reală. I-se încearcă mințea copilului cu tot felul de idei, maxime și definiții abstracte, pe care le repetă în diferite ocazii, însă fără ca respectivul să-și dea seama de ele și fără să priceapă realitatea lor.

Școala primară așa cum se face astăzi, nu învață pe copii decât meșteșugul scrisului și al cetirii, în schimb însă, le distruge inițiativa și judecata proprie prefăcându-le-o după un anumit calapod. Afară de acestea, cel mai bun mijloc pentru realizarea scopului, este întrebuințată așa zisa „Pedagogie rusească“, adică bătaie și alte diferite pedepse care curg pe capul bieților copii și cari dela un timp se deprind și ei cu ele și totodată se mai deprind a fi șireți, prefăcuți, ștregari și mincinoși — căci la aceste urmări duc pedepsele întrebuințate cu rost și fără rost.

Cum ar trebui să se facă adevărata educație? Căre este școala ideală la care trebuie să tindem? Desigur că o adevărată educație temeinică nu se poate face decât bazată pe principiile marilor pedagogi enumerate mai sus, iar școala ideală nu poate fi decât o școală ca cea dela „Cempois“ (a se citi „Sempoa“), din Franța despre care voi scrie amănunțit mai jos, lăsând ca fiecare cetitor s'o aprecieze din punct de vedere ideal. Școala dela Cempois. Un liber cugetător foarte bogat, înființă la Cempois, o localitate nu departe de Paris, la anul 1888 un „Orfelinat laic“ unde primi cam 200 de copii de ambele sexe spre a li-se face educația, între vârstele dela 5 până-la 16 ani, adunați de pela familiile ce făceau parte din pătura cea mai sărmană, adică copii mai mulți răi decât buni. Instituția fu incredințată spre a o conduce pedagogului Robin, un om foarte învățat și avea ca principiu: „Desvoltarea armonică a tuturor facultăților individului“ — despre care scrie mai amănunțit în lucrarea sa „L'Education libre“, (Educația liberă), iar în cecece privește programul de urmat, îl rezună în două cuvinte: „de toate“ — și metoda lui se bazează pe observații și rațiune.

Școala dela Cempois este ca o mare familie ai cărei membri sunt: elevii, mici și mari, fete și băieți și dascălii. Toți trăesc

la un loc, iau parte la studii la lucrări, mănâncă la aceeași masă, fac aceleași plimbări, ducând cu un cuvânt aceeași viață. Sigur că veți zice că nu se poate ca băieții să stea la un loc cu fetele din diferite considerațiuni dar școala dela Cempois ne dovedește că conviețuirea zilnică a băieților și a fetelor, îndulcesc contrastele naturale dintre cele două sexe și le atonizează. Cu sistemul acesta de educație, băieții devin mai puțin grosolani mai puțin reci, se fac mai delicați și mai gingași și tot așa fetele, vor deveni mai libere în purtări, mai puțin ușurele și mai puțin atrase de fleacuri. Separația va duce dincoace — odată cu înaintarea în vârstă, la curiozități turburătoare, pe care educația în comun le înlătură.

În școala dela Cempois, perioada de tranziție, trece neobservată, căci copii trăind neconțenit împreună, nu sunt turburați, dupăcum dovedește experiența, de nimic, căci legăturile prietenești dintre fete și băieți nefiind ceva nou, rezultă dela sine că nu li-se va trezi nici o emoție nouă. Un alt avantaj al acestei educațiuni stă în faptul că amândouă sexele reacționează, una asupra celeialalte, iudemnându-se la muncă și stimulându-se, rezultând o întrecere efectivă, colectivă și cu mult mai sănătoasă decât întrecerea individuală.

Organele de control care au vizitat școala dela Cempois, au rămas pe deplin mulțumiți de viațuirea, sănătatea, moravurile bune și de moravurile naturale ale școlarilor care nu dau nimic de bănuit.

Din felul cum se practică educația la Cempois, al cărei principiu, fundamental al ei este dupăcum am mai spus, dezvoltarea paralelă și armonică a tuturor facultăților individului, ies în evidență trei învățăminte :

1. Cum se face educația corpului în genere.
2. A membrelor și a organelor.
3. Cum se face educația creierului.

1. Educația Fizică. Herbert Spencer, ne spune că mai întâi de toate „o mințe sănătoasă, nu poate fi decât într'un corp sănătos“. La Cempois, sălile de clasă sunt foarte mari, lumina pătrunde în valuri pe ferestrele sălilor de clasă, a dormitoarelor, a sălilor de mâncare și a atelierelor. Școlarii fac băi, dușuri, spălături zilnice pentru a-și menține curățenia — vara mai ales, copii se scaldă de trei ori pe săptămână într'un bazen amenajat anume pentru ei. Nici aici nu se face separație, băieții și fetele

se scaldă la un loc îmbrăcați fiecare în costumul lui. Ei se zben-guesc și înoată, sau se învață a înota, fără nici un gest care să dea ceva de bănuț.

Vara ca și iarna, toți umblă cu capul descoperit, atât afară și în casă, cât și în clasă, numai când se duc la plimbare pun pe cap un fel de beretă ușoară. Nu îmbracă nici un fel de palton, nu pun nici o legătură la gât, știindu-se că învățarea mai degrabă aduce răceala, guturaiul, sau alte boli de piept. Noaptea dorm cu ferestřile deschise și câte odată chiar și iarna, învălindu-se în schimb foarte bine. Toți copiii, mici și mari, fete și băieți, trăesc mai mult în aer liber, petrecându-și cea mai mare parte din zi, în parcuri, pe câmpii și prin păduri când timpul este frumos. În clase nu stau de cât când vremea este urâtă și iarna. Lecțiunile se fac sub aerul liber. Copiii sunt deprinși a fi foarte curați la îmbrăcăminte, la lucru și la mâncare. Hainele și le îngrijesc singuri, cosându-le, spălându-le etc. Dacă vreunul face vre-o greșală, nu-l i-a la bătae, cum se practică în școalele de azi, ci se apelează la inteligența lui întotdeauna. Copiii mai mă-risori, dela 13 la 16 ani, au fiecare sub supravegherea sa câte unul mic, de care sunt chiar răspunzători. Afară de cele spuse mai sus, ei fac diferite jocuri și sporturi cari pe lângă că le des-voaltă fizicul în general, se și distrează.

2. Cum se procedează în școala dela Cempois, pentru a se face educația organelor?

Cu toți știm că cele dintâi noțiuni despre fenomenele din afară, nu le dobândim decât prin simțuri și au o importanță deosebită în educație fiindcă cu ele începem a face primele lucrări. Pentruca ele să-și îndeplinească rolul ce li-se cere, trebuie mai întâi să le pregătim. Educatorul să dirijeze simțurile copilului decuvreme, pentruca să devină ager în ale întrebuintă. Cu ajuto-ru-l ochilor noi vedem tot ce ne înconjoară, deosebind totodată formele și culorile.

Organul auzului ne pune în contact cu sunetele și trebuie deprins să facă deosebirea lor din punct de vedere al țării și al înălțimei. Cu ajutorul pipăitului copii se deprind a deosebi fi-nețea lucrurilor. Organele gustului și al mirosului au și ele dea-semenea întrebuintările lor speciale. Școala dela Cempois pune mare preț pe învățarea lucrului manual, împărțindu-l după vârsta copiilor în trei grade. Gradul I în al II-lea și al III-lea.

În gradul întâiu lucrează cei mai mici copii, confecționâmp

diferite figuri ca : cuburi, cilindre, pătrate, fructe, șopârle, melci, paseri etc. din hârtie, lut și din ceară, executându-le după model sau din amintire conform metodei froebeliană.

În gradul al doilea întră copiii mijlocii cari fac lucrări mai serioase și mai mult de trebuință ca : ciorapi, mănuși, pieptăraș, gulere, mâniceuțe etc. și toate acestea se executau și de băieți și de fete fără ca să se considere careva înjosit prin faptul că lucrează cu acul, inglița sau cu undreaau. Copiii sunt deprinși ca să nu aibe nevoie de servitori niciodată.

Gradul al treilea. În acest din urmă grad, intrau școlarii dela 12 la 16 ani și erau împărțiți în categorii speciale după înclinările și aptitudinile lor afirmate din timp. Ei lucrau în ateliere amenajate anume pentru acest scop și anume : cei cu aplicație spre tâmplărie, în atelierul de tâmplărie, cei cu aplicații spre fierărie în atelierul de fierărie și tot așa la : țesătorie, croitorie, cismărie etc. Fiecare atelier are măestrul lui special care dirijează lucrările.

La Cempois se mai învață mica chirurgie : spălarea rănilor, pansarea, cum să se facă băile calde, cum să se întrebuințeze și anume ce medicamente folosim contra guturaiului a răcelei etc. Folosul acestor cunoștințe ni-l închipuim cu toți așa că nu mai este nevoie al arăta înscris.

3. Educația intelectuală. Al treilea învățământ care ese în evidență prin felul cum se face la Cempois, este „Educația intelectuală“, căreia i-se dă o deosebită atenție. Pe lângă educația fizică și organică, pedagogii s'au gândit că trebuie să se desvolte copiilor, pe cât le va sta în putință, și spiritul de observație al copiilor. Procedeu ce-l întrebuințează este foarte ușor și natural.

Micuții școlari, sunt puși să observe și să ia seama și chiar să-și noteze fenomenele naturii așa cum se succed : timpul înmuguririi, al înfloririi, clădira frunzelor la plante etc. precum și cauzele care determină acestea.

Cu acest procedeu, ei înregistrează ceiace văd și ajung ușor a-și da seama de ele, desvoltându-li-se totodată interesul către pământ, lumea reală și în sfârșit de tot ce-i înconjoară.

Științele ca : mineralogia, botanica, zoologia, chimia etc. și le însușește făcându-și fiecare colecții de pietre, cărbuni, plante și de insecte. Cu modul acesta, natura devine pentru ei ceva foarte obișnuit și familiar. Învățarea scrisului și a cititului în școala dela Cempois, începe foarte de timpuriu cu toate că mulți

dintre educatori nu sunt de aceeași părere. Rousseau spune că meșteșugul acesta, adică scrisul și cititul, e bine să se lase mai târziu, atunci când copilul e împins de un interes al lui, de o curiozitate care este înăscută la ficcare copil, și să va vedea că el singur v'a începe să facă literele una câte una, întipăriindu-și-le singur în minte fără multă greutate. Tot asemenea și cu aritmetica.

La Cempois se mai predă: desenul, dansul, stenografia, modelajul, cusutul etc. și anume la toți elevii fără nici o deosebire, conducându-se după principiul, că acela care mănâncă și se îmbracă, trebuie săși lucreze singur, dregându-și ori cusându-și hainele, ba încă și mâncare își fac tot ei.

În ceea ce privește muzica, e cultivată din belșug la Cempois, elevii au corul și orchestra lor proprie.

Interesant este felul cum se predă studiul istoriei în școala dela Cempois, unde imaginațiile copiilor prea tineri, sunt cruțate de cruzimele războacelor, expunându-se în predări cât mai puține bătălii, cât mai puține măceluri și torturi, evitând astfel desvoltarea sentimentului urei de rasă și al șovinismului. Ceva mai desvoltat se predă numai la cei mai mari.

Lecțiunile se predau prin convorbiri ocazionale și mai ales în timpul plimbărilor arătându-se că atâta timp cât va fi ignorantă, mizerie și nedreptate, vor fi și războaie, răzbuuări și revolte între popoare.

Astfel se prezintă școala dela Cempois, și cum să nu fie o școală ideală când acolo elevii nu învață decât conform naturii, adică ceea ce se poate demonstra, arăta și cerceta, învață a raționa singuri și a-și da seama de tot ceea ce îi înconjoară făcându-i cu un cuvânt adevărați oameni pentru viața socială.

Școala și sistemul după care se face astăzi însă educația, dau școlarilor într-adevăr formele și regule de raționament, dar niciodată nu pot judeca singuri, elevii ies din școală niște hipnotizați, cari îndeplinesc cutare, ori cutare lucru, raționând în modul cum le-a sugestionat școala, dar nu pot judeca singuri. În modul acesta creierul lor este un fel de magazie cu idee stabilite gata, din cuprinsul cărora individul nu poate să iasă fiindcă imediat deviază. Ori la Cempois, școala nu se bazează pe reguli și nici pe maxime, copilul este lăsat să observe singur, se bucură de toată libertatea răspunzându-i-se numai la întrebările și la observările lui în timpul diferitelor ocaziuni. Lecțiunile se fac în

aer liber, când timpul este favorabil, școala nefiind de cât un local pentru odihnă și pentru adăpost când timpul este nefavorabil. Iată ce serie un fost elev al școlii din Cempois, care mai târziu a ajuns inspector școlar, Gabriel Girond, despre școlarii suspușitei școli :

...Indurând cu foarte multă răbdare, cu un adevărat stoicism, suferințele proprii, copiii devin cu chipul acesta foarte simțitori nu numai la durerile animalelor. Ei nu cunosc desgustul ridicol, pe care-l produce vederea ori atingerea unor anumite animale privite ca spurcate, cum sunt : șoarecii, șerpii, broaștele etc. Urmând povețele educatorilor lor, copiii ating animalele cu multă băgare de seamă, se uită la ele cu o curiozitate științifică și nu le fac nici un rău. Când trebuie să omoare vre-un animal vătămător, o fac omenește și repede.

Eirea vagă de ființe înclăpuite, nici nu se pomenește aici. Noaptea nu le inspiră deloc groaza aceea ne bună, atât de obișnuită la alți copii. Nu sunt răutăcioși și niciodată nu fac răul pentru simpla plăcere de a-l face. În deobște au o inimă foarte bună și se arată foarte prietinoși față de camarazii și de conducătorii lor. Certurile sunt rare de tot și de bătăi între copii, aproape nici nu se vorbește. Copiii sunt îndatoritori față de toată lumea, și oricând sunt gata să facă un serviciu, chiar în cele mai frumoase momente ale recreației lor.

Am scris mai sus că am putea lua și noi câteva exemple din felul cum se face educația în școala dela Cempois. Deși nu avem mijloacele lor, adică : școli cu săli spacioase, ateliere și diferite aparate, dar cu schimb avem natura, care este aceeași pretutindeni. Oare nu putem și noi să facem cursuri în aer liber ? Primăvara care întodeauna vine cu zile frumoase și cu atâtea frumuseți pe care între pereții școlii nu le putem vedea, nu s'ar putea să oșim și noi cu copiii pe câmpie, s'au în vre'o pădure ca să le vorbim despre plante; despre insecte, despre vale, despre deal, isvor, pârâu, râu, cărbunii de lemn, ect. ? Nu s'ar putea ca și noi să avem colecții de tot felul de plante, minerale și insecte, veduate de noi ? Oare mai este admis ca să ne mărginim a cere numai dela revizorate sau dela minister ce trebuie pentru școală ? Se poate închipui un tablou de intuit mai frumos ca o pădure înverzită, o grădină cu pomi înfloriți, un lan de grâu etc. văzute în realitate de copii ?

Toamna nu s'ar putea să facem la fel ? Nu putem merge

cu copii la un cules de vie, de fructe, de porumb etc.? De ce nu le arătăm copiilor realitatea și să nu-i mai îndopăm noi cu abstracțiuni în clasă?

Știu că un mare rău pe capul dascălilor este programa analitică care spune precis că dela Septembrie de când se începe școala și până la Crăciun să se facă entare și entare lucru, iar dela Crăciun până la Paști, entare chestiune și tot așa dela Paști până la sfârșitul anului, dar programa analitică nu prea mai este la modă căci nu mai corespunde noului sistem de educație, fiindcă ea nu este întocmită conform ordinii naturei.

Un mare avantaj al educației în aer liber, ar fi și pentru educatori, că nu și-ar mai strica sănătatea și în praful și în mirosul din clasă, râvnând a suporta aceste neajunsuri iarna și în timpul nefavorabil.

Eu cred că s'ar putea foarte bine, numai dacă ne-am gândi puțin că oricare educator are un rol de care trebuie să fie conștient întodeauna și în al doilea rând, dacă am lăsa la oparte formalismul cu care suntem deprinși din școală căci nu se mai potrivește de loc cu ecrintele moderne ale educației.

Iași, la 18 Decembrie 1924.

Petru Modreanu,
institutor

PLÂNGERI INTEMEIATE.
Toți colegii din administrația școlară se plâng de marea nedreptate ce li-se face începând cu data de 15 Octomvriē 1924, dată, când diurnele de deplasare ale personalului de control din învățământul primar au fost micșorate cu aproape 50%.

Dar să recapitulăm faptele :

Conziliul de ministrii în ședința din 14 Martie 1924, în urma unui referat al Minist. de finanțe fixează diurnele de deplasare pentru toți funcționarii Statului în modul următor :

Pentru personalul inferior de serviciu lei 75 pe zi, pentru personalul de serviciu cu specialitate lei 100 pe zi, pentru funcționarii cu salariu până la lei 800, lei 120 pe zi, pentru funcționarii cu salariu dela lei 801—1300, lei 150 pe zi, pentru funcționarii cu salariu dela lei 1301—1850, lei 200 pe zi, pentru funcționarii cu salariu peste lei 1850, lei 250 pe zi.

În aceste sume intră, cheltuielile de hotel, masă, trăsuri la gară și în oraș, hanal etc. Acest jurnal al Conziliului de ministrii a intrat în vigoare

cu ziua de 1 Aprilie 1924, și s'a publicat în „Monitorul Oficial” și poartă No, 465.

N'a trecut decât câteva luni și Ministerul Instrucțiunii Publice printr'o decizie nouă cu No. 109.266. din 22 Octomvrie 1924, schimbă decizia Conziliului de ministrii și fixează o sumă globală pentru revizorii școlari de cl. I. de lei 2000 pe lună, iar pentru revizorii de cl. II, lei 1200 pe lună. Considerând, că revizorii de cl. I. fac 12 zile inspecții revine pentru o zi de inspecții 166 lei, iar pentru cei de cl. II., cari fac 15 zile de inspecție, 80 de lei pe zi. Prin urmare la departamentul instrucțiunii revizorii școlari de cl. II. primesc o diurnă de deplasare numai cu 5 lei mai mare decât personalul inferior de serviciu (odăiași, servitori, ordonante) dela prefectură bunăoară, sau dela oricare alt serviciu public.

În aceste condițiuni e greu ca aceste organe de control să aibă dragostea cuvenită pentru mobila lor îndeletnicire. Siliți să facă zeci de Klm. pe jos, cu hainole tocite, amăriți de acest tratament vitreg,

încetul cu încetul ajung să se miște ca niște automate, cari nu mai pot conta ca factori de cultură ai satelor noastre. Și pierderea este cu mult mai mare decât suma ce-o poate economisi departamentul instructiv prin această amputare a diurnelor de deplasare.

*

O altă plângere avem dela învățătorii - comisari, însărcinați cu supravegherea noilor construcții școlare din județ. Ei până în prezent n'au primit nici o diurnă pentru deplasările făcute în anul trecut.

Și această plângere e tot așa îndreptățită ca și a organelor de control.

Pe amândouă le supunem aprecierii nepărtinitoare a autorităților noastre școlare.

SCRISOARE DIN AMERICA. Dl. profesor Vasile Prodan, abonent al revistei noastre, ne scrie următoarele: „Alăturat vă trimit doi dolari în bancnotă americană. Un dolar să fie pentru reînnoirea abonamentului meu la „Școala Noastră“ pe 1925, iar un dolar ca donație pentru ajutorarea revistei.

Vă mulțumesc călduros pentru revistă și serviciul făcut prin ea.

Dozindu-vă mult succes la răspândirea culturii prin „Școala Noastră“ între învățători-

mea din Sălaj, rămân al Dv. cu toată stima.”

Dl. V. Prodan funcționează de mai mulți ani ca profesor în America și este un fiu al Sălajului născut în comuna Moigrad. Ne simțim plăcuți îndatorați de-a mulțumi Dlui profesor și de-al ruga să și scrie pentru revista noastră orișice ar crede, că are vre-un interes pentru cetitori și pentru viața culturală a societății noastre.

UN NOU ZIAR ÎN JUDEȚUL NOSTRU. În capitala județului nostru a început să apară un nou organ de publicitate intitulat „Meseșul“. Din articolul program publicat în numărul 1, cetitorul ia cu satisfacție la cunoștință, că ziarul se pune cu toată dragostea, în slujba adevărului și îmbrățișează cu căldură toate problemele culturale ale societății noastre. În coloanele acestui organ nu se va face politică. Salutăm noul confrate dorindu-i viață îndelungată.

CĂMINUL DE UCENICI DIN ZĂLAU. În coloanele revistei noastre am arătat importanța creării unui cămin de ucenici în orașul Zălau. Cu satisfacție putem anunța pe cetitorii noștri, că ideea a prins și mulțumită interesului mare pe care-l arată primăria orașului față de toate problemele

culturale, căminul — care o deja provăzant cu întreg mobilierul necesar — va putea fi deschis încă în primăvara anului acestuia. Direcțiunea căminului a și deschis concurs pentru ocuparea locurilor vacante, ce se publică în numărul acesta al revistei.

MONUMENTELE STREINE IN ORAȘELE NOASTRE.

În „Universul” din 5 Ianuarie a. c. s'a publicat următoarele: „În urma propunerii poliției din Presburg, soeul monumentului Maria Terezia, va fi luat dela locul de până acum. Petritele mai de preț vor fi vândute la licitație publică, iar caseta dinlăuntru acestui soelu conținând 40 florini de aur și argint, va fi dată în păstrarea muzeului comunal. În locul acestui monument se va înălța bustul lui Masaryk.”

Când va veni rândul și monumentelor streine din orașul nostru să fie delăturate și

înlocuite cu altele mai apropiate de sufletul nostru?

Ce zice Dl. Primar? Pe când am putea avea și noi o licitație după modelul orașului Ceho-Slovac: Pressburg?

CONSFĂȚUIREA DELA CASA ȘCOALELOR. În ziua de 1 Februarie a. c. toți prefectii din țară au luat parte la o Conferință prezidată de Dl. Ministru al instrucțiunii Dr. C. Angholeseu, conferința ținută la casa școalelor.

S'a făcut o dare de seamă amănunțită asupra activității desfășurate de către comitetele de construcții din întreaga țară și s'au stabilit normele pentru o nouă campanie de construcții ce se va începe în primăvara anului acestuia.

A participat la aceasta ca delegat al comitetului central de construcții școlare Dl. Nicolae Nistor, secretarul comitetului.

N. N.

ȘTIRI PERSONALE. Subrevizorul de control, Dl *Alex. Pop*, a fost transferat la cerea proprie în circumscripția Gherla în aceeași calitate. Regretăm depărtarea D-Sale, deoarece în cursul celor 2 ani cât a stat în județul nostru, a muncit cu mult zel și dragoste pentru înflorirea învățământului. Județul pierde în dânsul un muncitor harnic, iar corpul didactic un sfătuitor și îndrumător bun și priceput.

Li dorim sănătate și spor la muncă în noul post.

— Dl *Paul Dimitriu* și so-

ția *Aurelia Dăscălescu*, cu 1 Februarie a. e. și-au ocupat posturile din *Năpradeu*, care înprejurare a adus cu sine detașarea lui *Ioan Strâmbu*, în mod provizor, la școala din Odorheiu.

— Dl *Paul Ciocin* din *Orțița* după vacanța de Crăciun nu s'a mai reîntors la post. În zilele trecute raportează, că a intrat la armată.

— Dl *Teodor Borzu* inv. stagiar din *Cerșa* cu 1 Febr. a. e. a intrat în serviciul militar.

Mg.

In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 35—1925.

Indrumări practice și pedagogice, Aritmetica la cl I-a primară.

În conformitate cu ordinul Casei Școalelor cu No. 2869—1924 facem cunoscut On. Corpului didactic, că D-na Institutoare A. Gafeneu din Orașul Botoșani, în urma bunei aprecieri a Consiliului Pedagogic și Permanent al Instrucțiunii, și-a tipărit lucrarea: *Indrumări practice și pedagogice, Aritmetică la clasa I-a primară.*

Cum această importantă lucrare ar aduce reale foloase învățământului, o recomandăm corpului didactic primar din acest județ ca un bun îndrumător la predarea Aritmeticii în clasa I și II primară.

No. 210—1925.

Interzicerea conferințelor cu taxă, ținute de G. N. Ionescu și Smara Gheorghiu.

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare: No. 761—1925 Oradea-Mare la 26 Ianuarie 1925. Doamnelor Revizor. Fiind informați că dl G. M. Ionescu fost funcționar și D-na Smara Gheorghiu se duc pe la școli și țin conferințe în numele Ministerului obligând pe elevi să plătească intrarea, cu onoare Vă facem cunoscut, că li-se interzice pe viitor să mai țină asemenea

conferință cu plată în sălile de clasă. P, Inspector Șef.: (ss) Corbu Silaghi. Șeful serv.: (ss) Iustin Iaslo.

No. 323—1925.

Situația juridică a școlilor.

În legătură cu ordinul nostru No. 1455—1924 publicat în „Școala Noastră“ No. 1—2 1925 invităm pe toate direcțiunile școlilor primare din județ să ne înainteze *în termen de 3 zile* documentele cerute, relativ la dreptul juridic al localurilor școlare.

Documentele redactate în limba maghiară se vor traduce în românește legalizându-se de cei în drept.

Pentru neexecutarea acestui ordin facem responsabili pe domnii directori și diriginți școlari, cari vor suferi toate consecințele.

No. 926—1925.

Inființarea cursurilor de adulți.

Potrivit ordinului On. Inspectorat școlar reg. II. No. 1028—1925 atragem din nou atențiunea Corpului didactic asupra cursurilor de adulți și-l invităm să le inființeze pe lângă fie care școală și să le conducă conștientios. Punem în vedere tuturor în modul cel mai categoric, că învățătorul care nu va avea curs de adulți la școala sa, va fi lipsit de leafă și luat în anchetă disciplinară. Aceasta nu ca o simplă amenințare ci ca o urmare firească și regulamentară a unei lipsiri dela datoric.

No. 291—1925.

Vizitarea școlilor de către medici.

Ca se putem veni în ajutorul Corpului didactic pentru îmbunătățirea condițiunilor igienice școlare, am intervenit la Serviciul sanitar județean, ca să îndatorească pe medicii de circumscripție la vizitarea școlii cel puțin odată pe lună. Aceste vizite se vor extinde asupra ordinii și curățenei localului școlar și a curții, încălzitului, apei de beut, precum și asupra sănătății,

curăteniei și îmbrăcăminteii elevilor. Constatările și dispozițiile medicilor de circumscripție se vor trece într'un registru anume întocmit numai spre acest scop. Invităm deci pe diriginții tuturor școlilor să provadă școala cu acest registru, pregătit din mai multe coale de hârtie, cu următoarele rubrici: Data inspecției, (anul, luna și ziua,) Clasele inspectate, Constatări și dispoziții, Observări.

Executarea dispoziției prezente se va controla cu ocazia inspecțiilor școlare din partea organelor de control.

No. 99—1925.

Examenele de definitivat.

În conformitate cu ordinul On. Minister No. 3196—1925 facem cunoscut tuturor celor interesați, că examenul de definitivat al membrilor corpului didactic primar, cari împlinesc la 1 Martie 1925. 3 ani de funcționare dela numirea cu titlu provizoriu, conform Art. 118 din legea învățământului primar, începe cu 1 Martie 1925.

Punem în vedere tuturor celor în drept, că sunt obligați să prezinte comisiunii examinătoare, în ziua depunerii examenului textele de pregătire a lecțiilor, vizate de revizoratul școlar și copii pe hârtie simplă vizate de dirigințele școlii, de pe toate procesele verbale de inspecțiuni dela școlile unde a funcționat, însoțite de declarațiuni, că n'au mai avut alte inspecții afară de acelea de cari depun copii.

Fiecare candidat este obligat să se prezinte la comisiunea la care e repartizat județul său.

Trecerea la altă comisiune nu se admite. Despre locul și data ținerii examenului cei interesați vor fi avizați la timp.

Zălau, la 2 Februarie 1925.

(ss) **Ioan Mango,**
revizor școlar.

Comitetul școlar județean al județului Sălaj

No. 325—1925.

Achitarea subvenției de 15% comitetului școlar județean.

Pe anul 1924 toate Comitetele școlare au avut bugete reale, verificate și aprobate de noi, și în aceste bugete au fost prevăzute subvențiile de 15% pentru Com. școlar județean. Pe lângă toate provocările noastre, o mare parte a Comitetele școlare nici până azi n'au achitat aceasta subvenție, deși termenul ultim a fost 31 Decembrie 1924.

Cum aceasta stare nu se mai poate tolera, punem din nou în vedere tuturor comitetelor școlare cari sunt în restanță cu aceasta subvenție, să o plătească în termen de cel mult 5 zile, înaintându-o pe adresa: *Administrația Financiară Zălau.*

Neexecutrea acestui ordin o vom califica-o de indolență și nesupunere și vom aplica cu toată rigoarea sancțiunile cuvenite față de d-nii secretari ai Comitetele școlare, cari nu țin să-și împlinească datoria cu toată sfîntenia.

Se știe că activitatea bună sau rea a unui comitet școlar depinde de la secretarul acelaia, care este pus în curent cu toate dispozițiile ce se iau.

Zălau, la 9 Februarie 1925.

No. 326—1925.

Achitarea abonamentului pentru „Școala Noastră.”

Invităm pe toate comitetele școlare cari sunt în restanță cu abonamentul pentru „Școala Noastră” pe anul 1924 să-l achite în termen de 3 zile ca să se preîntîmpine luarea altor măsuri de constrângere.

Zălau, la 9 Februarie 1925.

Prefect, Președinte:

Dr. Domșa.

Secretar:

Ioan Mango.

Publicațiune de concurs

În căminul de ucenici din Zălau, ce se va deschide în luna Martie a. e. se prînesc 15 băeți pe lângă condițiile de mai jos:

Să fie voinici, sănătoși, să fie trecuți de 13 ani, având minimum 4 clase primare..

Băeții din cămin se vor bucura — pe lângă o creștere intelectuală și morală — de locuință, întreținere întreagă, luminat, spălat și încălzit.

Pentru primirea instrucției profesionale, vor fi plasați la diferiți patroni din oraș.

Băeții, cari pe lângă îtrunirea condițiilor de mai sus, au dragoste și aplicare spre meserie și doresc a fi primiți în Cămin, se vor prezenta la examenul de concurs ce se va ținea la 28 Februarie a. e. ora 10 a. m. în localul școalei primare de stat din Zălau (strada Libertății No. 7) aducând cu sine o cerere adresată către Comitetul Căminului.

Cererea va fi provăzută cu *extras de naștere, certificat școlar și certificat de starea materială a părinților.*

Cei primiți vor fi avizați despre data când se va deschide căminul.

Fiecare ucenic din cămin este obligat să aibă 2 rânduri de haine, 2 perechi de ghetec, 4 ismene, 4 ștergare, 2 batiste, 1 perie pentru ghetec, 1 perie pentru hainc, pieptene și săpun de spălat.

Dn-ii preoți și învățători sunt rugați stăruitor să binevoiască a face propagandă pentru acest cămin și a recomanda spre primire pe cele mai bune elemente.

Zălau, la 8 Februarie 1925.

Comitetul Căminului de ucenici.

Abonamente achitate

Pe anul 1924. Comitetul școlar Borza, Șoimuș, Ticeău, Horoatul-Crasnei, Nirșid, Biușa, Fetindia, Ipu, Cehăluțiu, Bicăz, Poptelec, Ghirolt, Mocirla, Cătălul-Ung., Gârceiu și Direcțiunea școlii normale de inv. din Zălau, câte 160 Lei. — Eugenia Ungur Șimleu-Silvaniei, Iuliu Nagy Zăuan, Ioan Coaciu Șamșod, Alexandru Filipciuc Zălau, V. Indrea Someș-Guruslău, și M. O. D. Traian Trufașiu câte 120 Lei. — Alexandrina Dr. Halasz Jibou, Elena Sikli Margareta Bulyovszky Năsfălău, A. Cărăjan Bărsăul de jos, Maria György Jibou, Bela Makay, Alex. Szabo, P. Tolea prof. Dn S. Dr. Suciu dir., Dn E. Dr. Centea prof., Zălau câte 60 Lei.

Pe anul 1925. Dl. profesor Vasile Prodan America, 160 Lei Ioan Racar Dersida, Iosif Fekete Zălau, George Nichita și Angela Nichita câte 120 Lei. Ioan Filip, Tășnad, A. Cărăjan Bărsăul de jos, Ioan Rognean și L. Szabo Năsfălău câte 60 Lei.

